

Z protokołów Towarzystwa Matematycznego w Krakowie

Józef PIÓREK, Kraków

Propozycję napisania artykułu w związku z 70-leciem PTM przyjąłem jako zaszczyt, ale też zaraz poczułem ogromny ciężar spadającej na mnie odpowiedzialności. Na dodatek nieprzewidziane okoliczności losowe sprawiły, że na wywiązanie się z zadania, jakiego się podjąłem, pozostało mi bardzo mało czasu. Ale oto przyszła mi do głowy myśl – z mojego punktu widzenia – zbawienna. (Jaką ona była w istocie – ocenią Czytelnicy.) Pomyślałem: niech mówią fakty.

W czym rzecz? Otóż o dziejach PTM w minionych latach pisało już wielu ludzi mających na ten temat do powiedzenia nieporównanie więcej niż ja, już choćby dlatego, że oni dzieje PTM współtworzyli. Wszystko, cokolwiek napisałbym o tych dziejach, byłoby w najlepszym razie kompilacją ogólnie znanych w środowisku i – jak sądzę – dość łatwo dostępnych tekstów, których krótką listę pozwalam sobie przypomnieć w bibliografii. Tu trzeba zaznaczyć, że ludzie owi, gdy mogli, pomijali swoją rolę w PTM milczeniem lub kwitowali kilkoma zdaniem, co winniśmy przyjąć z szacunkiem jako przejaw ich skromności. Jako przykład niech posłuży fragment wspomnień profesora Franciszka Lei, jednego z 16 założycieli Towarzystwa Matematycznego w Krakowie i jednego z powojennych prezesów PTM. Jest to jedyny fragment tych wspomnień, w którym jest mowa o Towarzystwie.

Potrzebę systematycznych spotkań wszystkich interesujących się matematyką odczuwało wielu z nas i stąd powstała myśl założenia statutowego towarzystwa, grupującego wszystkich matematyków. Myśl ta została wkrótce zrealizowana i w kwietniu 1919 r. powstało Towarzystwo Matematyczne w Krakowie, które po kilku latach rozszerzyło swą działalność na całą Polskę pod nazwą Polskie Towarzystwo Matematyczne. ([4], str. 45)

W tej sytuacji postanowiłem przedstawić Czytelnikom, *in extenso*, protokoły niektórych, jak mi się wydaje istotnych, Walnych Zebrań i Posiedzeń Zwyczajnych Towarzystwa Matematycznego w Krakowie z pierwszych lat jego istnienia. O ile mi wiadomo, protokoły te nie były do tej pory nigdzie szerzej udostępniane w formie pisemnej, pozostając przez całe lata w szafach kolejnych sekretarzy Oddziału Krakowskiego PTM ([7]). Zachowałem oryginalną pisownię i, gdzie to było możliwe, odnotowuję istniejące w tekście luki oraz późniejsze poprawki lub uzupełnienia.

Rozpoczynamy od trzech najstarszych protokołów Towarzystwa, a ściśle rzecz biorąc od tego pierwszego, najstarszego, od daty którego liczymy dzieje naszego Towarzystwa.

Zebranie konstytuujące

Protokół Zebrania Konstytuującego, odbytego w dniu **2. kwietnia 1919.r.** o godz. 5-tej wieczorem w lokalu Seminar. filozoficznego ul. św. Anny 12.
Obecni: Ob. Stefan Banach, Julian Chmiel prof. gimn., Leon Chwistek prof. gimn., Mirosław Gibas prof. gimn., Dr A. Hoborski docent uniw., Dr L. Hordyński prof. gimn., Ludwik Kaszycki inżynier, Dr Fr. Leja asystent uniw., Otton Nikodym prof. gimn., Dr A. Rosenblatt docent uniw., Antoni Rozmus prof. gimn., Dr J. Sleszyński prof. uniw., Xawery Stankiewicz, Dr A. Wilk prof. gimn., Dr St. Zaremba prof. uniw., Dr K. Żorawski prof. uniw.

Zebranie zagał Dr K. Żorawski podnosząc, że w Warszawie ma powstać ogólnopolskie Two matematyczne, poczem postawił wniosek na założenie „Two matemat. w Krakowie”, które ewentualnie może później wejść w związek z Towarzystwem warszawskim. Wniosek jednogłośnie uchwalono i wybrano przewodniczącym Zebrania Konstyt. Dra St. Zarembę.

Przewodniczący podziękowawszy za wybór zaprosił Dr A. Hoborskiego do spisania protokołu i udzielił głosu referentowi Drowi F. Lei dla odczytania projektu Statutu i regulaminu Towarzystwa.

Nad odczytanym projektem rozwinęła się dłuższa dyskusja, dotycząca głównie określenia celu Twa, przyjmowania nowych członków, czasu urzędowania Wydziału i ponownej wybieralności prezesa Twa. Cel Twa określono jako wszechstronne pielęgnowanie matematyki czystej i stosowanej, przyczem uprzedziliśmy wniosek aby zaznaczyć, że celem Twa jest również popularyzowanie matematyki. Po uchwaleniu poprawek zgłoszonych głównie przez prof. Zarembę, przyjęto Statut w brzmieniu podanym przez referenta, a następnie regulamin, określający wkładki członków i terminy posiedzeń zwyczajnych.

Jako wpisowe członków uchwalono 10K, a jako roczną wkładkę 12K, przyczem wszystkie roczne wkładki można zastąpić złożeniem jednorazowo kwoty 250K, przez co członek zwyczajny otrzymuje tytuł dożywotniego.

Posiedzenia zwyczajne Twa, na których będą wygłaszane referaty, odbywać się będą w pierwszą, a ewentualnie i w trzecią środę każdego miesiąca, z wyjątkiem trzech miesięcy wakacyjnych i to o godz. 5-tej wieczorem w lokalu Seminarium matematycznego, ul. św. Anny 12.

Akces do Twa na zasadach określonych statutem i regulaminem zgłosił na Zebraniu Konstytuującym następujący członkowie:

- 1) Dr Stan. Zaremba prof. uniw. zamieszkały Kraków XVIII. Żytnia 6.
- 2) Dr Franciszek Leja asyst. uniw. zamieszkały Kraków ul. św. Krzyża 19.
- 3) Dr Jan Sleszyński prof. uniw. zamieszkały Kraków Wygoda 7.
- 4) Dr Kazimierz Żorawski prof. uniw. zamieszkały Kraków Garbarska 7.
(przekreślone i poprawione na: Warszawa Koszykowa 75.)
- 5) Xawery Stankiewicz zamieszkały Kraków Długa 50.
- 6) Julian Chmiel prof. gimn. zamieszkały Kraków Tomasza 33.
- 7) Mirosław Gibas prof. gimn. zamieszkały Kraków Krupnicza 28.
- 8) Antoni Rozmus prof. gimn. zamieszkały Kraków Gimnazjum
- 9) Stefan Banach zamieszkały Kraków Grodzka 71.
- 10) Otton Nikodym prof. gimn. zamieszkały Kraków Kochanowskiego 73.
- 11) Dr Leon Chwistek prof. gimn. zamieszkały Kraków Szujskiego 7.
- 12) Dr Antoni Wilk prof. gimn. zamieszkały Kraków XV Józefitów 20.
- 13) Dr Ludwik Hordyński prof. gimn. zamieszkały Kraków Łobzowska 12.
(uwaga na marginesie: zamarł w r. 1919.)
- 14) Dr Alfred Rosenblatt docent uniw. zamieszkały Kraków Basztowa 8
- 15) Dr Antoni Hoborski docent uniw. zamieszkały Kraków Smoleńsk 26
- 16) Ludwik Kaszycki inżynier zamieszkały Kraków Garbarska 4

W myśl §10 Statutu przystąpiono następnie do wyboru prezesa i członków Wydziału Twa. W głosowaniu brało udział 15. członków; wybrani zostali Dr St. Zaremba prezes Twa (15 głosów)
Dr A. Hoborski zastępca prezesa (14 głosów)
Dr F. Leja sekretarz (15 głosów)
Dr L. Hordyński skarbnik (13 głosów).

Pierwsze posiedzenie zwyczajne uchwalono odbyć w następną środę tj. 9 kwietnia, na które zgłosił referat Dr A. Hoborski z teorii funkcji zmiennej rzeczywistej. Na tem Zebranie Konstytuujące zamknięte.

Protokół

I. Posiedzenia Zwyczajnego

odbytego w dniu 9. kwietnia 1919r. o godz. 5tej wieczorem w lokalu Seminarium Matematycznego.

Ze względu na obecność prawie wszystkich członków Twa uchwalono na walnym Zebraniu Konstytuującym, a na posiedzeniu 9 kwietnia, przez prof. Zarembę ogłosić posiedzenie za dalszy ciąg Zebrania Konstytuującego i przyjęto do wiadomości umieszczenie w Statucie Twa nowego paragrafu (§14), dotyczącego sądu polubownego, co okazało się koniecznym ze względów prawnych.

Dr Leja odczytuje nazwiska Panów zgłoszonych we Wydziale do przyjęcia na członków Twa. Zgłoszeni zostali: p. Tadeusz Banachiewicz prof. astronomii uniw. Jag., p. Włodzimierz Stożek prof. gimn., p. Gustaw Leśniodorski prof. gimn., p. Władysław Ślebodziński prof. szk. realn., p. Franciszek Brablec prof. gimn., p. St. Ziobrowski prof. gimn., p. Kazimierz Fijoł prof. gimn., p. Edward Stamm porucznik wojsk polskich, p. inżynier Jan Stella Sawicki, radca budownictwa, wszyscy zamieszkali w Krakowie a nadto p. Bohdan Babski prof. gimn. z Krasnego Stawu.

Z kolei prezes udzielił głosu Drowi A. Hoborskiemu, który wygłosił odczyt „Z teorii funkcji zmiennej rzeczywistej”. Prelegent rozważał zagadnienie, które możnaby oznaczyć jako sposób określania funkcji zmiennej rzeczywistej przy pomocy ciągu podmierności mnogości będącej obrazem definicyjnym tej funkcji. Prelegent podał warunki konieczne i dostateczne rozwiązalności tego zagadnienia, nieco różne od warunków podanych dla tego zagadnienia przez Caratheodoryego w ostatniej jego książce pt *Vorlesungen über reelle Funktionen* (z r. 1918, str. 369 i następne). Wreszcie wspomniał prelegent o własnym zagadnieniu, które w szczególnym przypadku rozwiązał w ostatniej swojej pracy, przedstawionej Akad. Umiejętności (kwiecień 1919.).

Posiedzenie następne uchwalono odbyć we środę 30. kwietnia. Referaty zgłosili Dr A. Rosenblatt, p. Stefan Banach i p. Edward Stamm.

Protokół II. Posiedzenia Zwyczajnego

odbytego dnia 30. kwietnia w lokalu Semin. matemat. Członków obecnych 7.

Prezes Twa poświęcił najpierw kilka słów pamięci zmarłego 30 marca profesora uniw. lwowskiego Dra Józefa Puzyny. – Następnie odbyło się głosowanie tajne w sprawie wyboru nowych członków zgłoszonych na ostatnim posiedzeniu. Przyjęci zostali jednogłośnie (głosowało 7 członków) następujący nowi członkowie:

- 17) Dr Tadeusz Banachiewicz prof. astronomii uniw. Jag.
 - 18) Włodzimierz Stożek prof. gimn. zamieszkały Kraków ul. Konarskiego 11.
 - 19) Gustaw Leśniodorski prof. gimn. zamieszkały Kraków ul. Sobieskiego
 - 20) Władysław Ślebodziński prof. szk. realn.
 - 21) Franciszek Brablec prof. gimn. zamieszkały Kraków ul. Studencka 4.
 - 22) Stanisław Ziobrowski prof. gimn. zamieszkały Borek Fałęcki
albo IV. gimn. Kraków
 - 23) Kazimierz Fijoł prof. gimn. zamieszkały Podgórze Józefińska 31
 - 24) Edward Stamm zamieszkały Stacya radiotelegr. Dębniki
 - 25) Jan Stella Sawicki inżynier
- (wiersz powyższy został później skreślony, a numer następnego poprawiony na 25)
- 26) Bohdan Babski prof. gimn. zamieszkały w Krasnym Stawie
Gimnazjum państwowe.

(ostatni adres został później skreślony i zmieniony

na „Grudziądz ul. Urzędowa 22.IIIp.”)

Do przyjęcia zostali zgłoszeni następujący panowie: Jan Baran prof. gimn. z Nowego Targu, Władysław (skreślone i poprawione na Wincenty) Janik prof. gimn. z Krakowa, Władysław Bogucki prof. II szk. realnej z Krakowa, Włodzimierz Kowalski z Krosna.

Na wniosek p. O. Nikodyma uchwalono, że dyskusję nad odczytem wygłoszonym na jednym posiedzeniu, można odbyć także na posiedzeniu następnym.

Z kolei prezes udzielił głosu Drowi A. Rosenblattowi, który wygłosił odczyt „Z rachunku waryacyjnego”. Przedmiotem odczytu były pewne twierdzenia z teor. f. odwrotnych i uwikłanych, które to twierdzenia odgrywają ważną rolę w rachunku waryacyjnym.

Uważajmy n funkcji:

$$(1) \quad y_i = f_i(x_1 \dots x_n) \quad i = 1, 2, \dots, n$$

i załóżmy:

1) W pewnym obszarze R istnieją ciągle pochodne $\frac{\partial f_i}{\partial x_j}$ i spełniają nierówność

$$(2) \quad \left| \frac{\partial f_i}{\partial x_j} \right| < Q.$$

2) Pochodne te spełniają tzw. warunek Lipschitza

$$(3) \quad \left| \left(\frac{\partial f_i}{\partial x_j} \right)_{x'_j} - \left(\frac{\partial f_i}{\partial x_j} \right)_{x''_j} \right| < T \sum_{j=1}^n |x'_j - x''_j|.$$

3) Wyznacznik funkcyjny

$$(4) \quad \frac{D(f_1, f_2, \dots, f_n)}{D(x_1, x_2, \dots, x_n)}$$

jest w obszarze R dodatni i $> P$, gdzie liczba $P > 0$.

4) Wewnątrz obszaru R istnieje continuum C (tj. zbiór zamknięty i spójny). Temu continuum odpowiada na mocy wzorów (1) w przestrzeni y ; continuum C' . Otóż zakładamy, że odpowiedniość między contin. C i C' jest **jedno-jednoznaczna**, tj. każdemu punktowi A' odpowiada jeden punkt A (którego to punktu spólrzędne są wówczas funkcjami ciągłymi spólrzędnych punktu A').

5) Continuum C' posiada własność następną: Istnieje liczba $\tau > 0$ taka, że jeżeli dowolny punkt A' tego continuum otoczę przedziałem

$$(5) \quad |y_i - \eta_i| < \tau,$$

gdzie η_i są spólrzędne dowolnego punktu tego przedziału, wówczas każdy punkt P' leżący wewnątrz tego przedziału na continuum C' można połączyć z A' zapomocą krzywej ciągłej: $y_i = y_i(t)$, $0 \leq t \leq T$, która dla $t = 0$ daje punkt A' zaś dla $t = T$ daje punkt P' . Krzywa ta leży całkowicie wewnątrz obszaru (5).

Założenia 1, 3, 4 wystarczają do udowodnienia istnienia dwóch liczb ρ, σ dodatnich i posiadających własności następujące:

Uważajmy przedziały

$$(6) \quad |x_i - \xi_i| < \rho,$$

gdzie ξ_i są spólrzędne punktu A na C , zaś x_i są spólrz dowolnego punktu P i przedziały

$$(7) \quad |y_i - \eta_i| < \sigma,$$

gdzie η_i są spólrzędne punktu A' , zaś y_i są spólrzędne dowolnego punktu P' .

Uważajmy zbiór przedziałów (6) $I(\rho)$ i zbiór przedziałów (7) $I'(\sigma)$ dla wszystkich punktów A , względnie A' . Otóż w podręcznikach rach. waryac. (np. Bolza) dowodzi się, że ρ, σ można obrać tak małe, że każdemu punktowi obszaru $I'(\sigma)$ odpowiada na mocy równań (1) **jeden jedyny punkt obszaru $I(\rho)$** .

Funkcje

$$(8) \quad x_i = \phi_i(y_1, y_2, \dots, y_n) \quad i = 1, 2, \dots, n$$

spełniające (1) są ciągle i posiadają ciągle pochodne.

Jeżeli założymy prócz 1, 3, 4, jeszcze 2 i 5, wówczas na liczby ρ, σ otrzymujemy dolną granicę. Oznaczmy

$$(9) \quad R = \frac{Q^{n-1} \cdot n!}{P}, \quad N = \frac{\sigma}{T \cdot n^3 Q^{n-1} (n-1)!}$$

i obierzmy

$$(10) \quad \rho \leq \frac{N}{2}, \quad \sigma \leq \frac{\rho}{2R}, \quad \frac{\sigma}{2} \leq \tau,$$

$$(11) \quad \rho' \leq \frac{\sigma}{2Rn}, \quad \rho' \leq \rho,$$

$$(12) \quad \sigma' \leq \frac{\rho'}{2R}, \quad \sigma' \leq \sigma.$$

Liczby $\frac{\rho'}{2}, \frac{\sigma'}{2}$ tak określone można obrać jako liczby ρ, σ spełniające warunki twierdzenia powyżej podanego. Dowód tego twierdzenia był właśnie przedmiotem odczytu.

Mijały miesiąc. Matematycy warszawscy, początkowo temu niechętni, przekonali się o potrzebie nadania ruchowi naukowemu form organizacyjnych. Znajduje to wyraz w kolejnym czytanim przez nas protokole.

Protokół IX. posiedzenia zwyczajnego

odbytego w dniu 19. IX. 1919r.

Przewodniczył p. Dr A. Hoborski i zarządził głosowanie nad przyjęciem nowych członków. Zostali przyjęci

32) S. Dickstein	prof. uniw. w Warszawie	ul. Marszałkowska 117.
33) Dr Wacław Sierpiński	- " -	- " -
34) Dr Z. Janiszewski	- " -	- " -
35) Dr Stefan Mazurkiewicz	- " -	- " -
36) Stanisław Zakrocki	prof. gimn. w Krakowie	ul. Smoleńsk 21.

Przewodniczący podaje do wiadomości, że w dniu 29. IX. odbędzie się Nadzwycz. Walne Zebranie, na które zostali zaproszeni matematycy z różnych stron Polski. Celem tego zebrania będzie organizacja biura sprawozdawczego z ruchu naukowego matematycznego w Polsce celem informowania zagranicy, a przytem ewentualna reorganizacja Towarzystwa i zmiana Statutu. Towarzystwo bowiem zostało założone głównie w celu skupienia matematyków, pracujących w Krakowie, obecnie zaś powstała myśl, aby działalność Towarzystwa rozszerzyć na całą Polskę.

Przewodniczący podał następnie do wiadomości, że zostali zgłoszeni do przyjęcia na członków pp: Leopold Węgrzynowicz prof. gimn. w Krakowie ul. Wawel 7. i p. Kazimierz Vetulani inżynier-porucznik w Krakowie ul. Smoleńsk 14., i udzielił głosu p. O. Nikodymowi, celem wygłoszenia referatu na następnem posiedzeniu, wobec czego sprawozdanie z referatu zamieszczone będzie później.

A teraz protokół zapowiedzianego przez dra Hoborskiego Nadzwyczajnego Walnego Zebrania. W nim, m.inn., informacje o „pradziejach” zorganizowanego ruchu naukowego polskich matematyków.

Protokół Nadzwycz. Walnego Zebrania

odbytego w dniu 29. XI. 1919. w Semin. matemat. o godz 5. wieczorem z następującym porządkiem dziennym

- 1) Organizacja biura sprawozdawczego w celu informowania zagranicy o naukowym ruchu matematycznym w Polsce.
- 2) Odczytanie obowiązującego Statutu i regulaminu.
- 3) Ewentualne wnioski w sprawie zmiany statutu i regulaminu.
- 4) Inne wnioski i interpelacje.

Prezes prof. S. Zaremba powitał nowych członków Towarzystwa, między nimi prof. S. Dicksteina, który przybył z Warszawy i podniósł, że Wydział zwołał Nadzwycz. Walne Zebranie z dwu powodów. Z jednej strony chodzi o założenie w łonie Towarzystwa biura sprawozdawczego, któreby miało za zadanie informowanie pism zagranicznych o naukowym ruchu matematycznym w Polsce, z drugiej zaś strony chciał Wydział poddać pod rozwagę Walnego Zebrania ewentualną reorganizację Towarzystwa i zmianę statutu, ponieważ Towarzystwo założone zostało głównie dla skupienia matematyków krakowskich, a w ostatnim czasie wyrazili niektórzy matematycy polscy z poza Krakowa opinię, aby Towarzystwo rozszerzyło swą działalność na całą Polskę.

Prezes podnosi, że nadszedł właśnie list od p. Dra A. Łomnickiego ze Lwowa z zawiadomieniem, że we Lwowie powstało również Towarzystwo matematyków przed 2 laty, którego działalność osłabła w ostatnim czasie z powodu wypadków wojennych i którego członkowie zamierzają przystąpić do Towarzystwa matematycznego w Krakowie w razie poszerzenia jego działalności.

Pan prezes otwiera dyskusję nad sprawą organizacji biura sprawozdawczego i udziela głosu prof. S. Dicksteinowi.

Prof. Dickstein przypomina, że już w r. 1880 powstało w Petersburgu Koło matematyków Polaków, które wydało drukiem 4 tomy sprawozdań z prac matematycznych matematyków polskich, a później zadanie to przejęły w Warszawie „Prace Matematyczno-fizyczne” powstałe w r. 1888. W dalszej dyskusji, w której zabierali głos prof. Zaremba, prof. Dickstein, p. Wilkosz, p. Rosenblatt, p. Chwistek, p. Leja i p. Ziobrowski, wyrażono jednomyślną opinię, że biuro należy założyć i że celem biura ma być zamieszczanie sprawozdań z prac matematyków polskich w jednym z pism matematycznych polskich, np. we „Wiadomościach matematycznych”, na co wyraził swą zgodę prof. Dickstein, a nadto informowanie niektórych pism zagranicznych włoskich, francuskich i angielskich o całokształcie ruchu matematycznego w Polsce. W tym celu podjęto następującą uchwałę:

Nadzwyczaj. Walne zebranie Tow. mat. uchwała w dniu 29.XI.1919. zorganizować w łonie Towarzystwa biuro sprawozdawcze z naukowego ruchu matematycznego w Polsce, którego zadaniem będzie umieszczanie sprawozdań ze wszystkich o ile możliwości wydawnictw matematycznych polskich w jednym z pism polskich i w pewnych pismach zagranicznych posiadających dział sprawozdawczy. Organizację tego biura poleca się komisji złożonej z prezesa i sekretarza Towarzystwa przy udziale p. Dra Wilkosza.

P. Dr Wilkosz podaje, że w najbliższym czasie zawiadomi wszystkich matematyków o założeniu biura i poprosi ich o nadsyłanie swych prac.

W dalszym ciągu otwiera p. prezes dyskusję nad kwestyą ewentualnej reorganizacji Towarzystwa i zmiany statutu. Wyloniła się w tem rozbieżność zdań. Prof. Dickstein zaproponował zmianę statutu w tym duchu, aby mogły powstawać oddziały towarzystwa po różnych miastach uniwersyteckich i aby Towarzystwu centralnemu nadać nazwę „Polskie Towarzystwo Matematyczne”. Należy przytem rozstrzygnąć kwestyę czy towarzystwo centralne ma mieć siedzibę stałą, czy też raczej zmienną, a więc np. w jednym okresie czasu w Krakowie, w innym we Warszawie, Lwowie itd. P. Leja zwrócił uwagę na niedogodność zmian siedziby towarzystwa, a przy tem na to, że zmiana Statutu, nawet gdyby została przeprowadzona, mogłaby się okazać bezprzedmiotową, bo Koła matematyków z poza Krakowa mogłyby nie zgodzić się na brzmienie statutu zmienionego, a jestto możliwe tembardziej, że z matematyków z poza Krakowa jest na Zebraniu obecny tylko prof. Dickstein. Prof. Zaremba wyraził zdanie, że obecne czasy są przejściowe i może jeszcze nie pora zakładać w tym czasie ogólnopolskie towarzystwo matematyczne. Raczej niech w poszczególnych miastach powstaną towarzystwa miejscowe, któreby później mogły obmyśleć wspólny statut. W dalszej dyskusji w której zabierali głos prawie wszyscy obecni członkowie postanowiono statutu na razie nie zmieniać, a kwestyę utworzenia ogólnopolskiego towarzystwa pozostawić przyszłości.

Sprawa reorganizacji Towarzystwa dojrzała do rozwiązania bardzo szybko. Oto dotyczący tej kwestii fragment protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zebrania odbytego w dniu 21. kwietnia 1920.r.

Prof. Zaremba otwierając dyskusję podniósł, że zmiana nazwy towarzystwa na „Polskie towarzystwo matematyczne”, na co godzą się matematycy z poza Krakowa, jest korzystną ze względu na przyszłe stosunki z towarzystwami zagranicznymi i ze względu na to, że po tej zmianie łatwiej można będzie od rządu polskiego otrzymać subwencje na cele towarzystwa. P. Dr A. Hoborski postawił wniosek o wybór komisji, któraby zajęła się przygotowaniem projektu nowego statutu.

Uchwalono wniosek prof. Zaremby o zmianę nazwy „Towarzystwo matematyczne” na „Polskie Towarzystwo matematyczne” i wniosek p. Dra A. Hoborskiego, przy czem do komisji został powołany Dr A. Rosenblatt, p. Dr A. Wilk i Dr F. Leja.

P. F. Leja podniósł, aby Walne Zebranie podało komisji wskazówki i ogólne zasady, na jakich ma być opracowany nowy statut i aby projekt nowego statutu przedyskutowany na jednym z posiedzeń towarzystwa przesłać do innych miast, a dopiero po otrzymaniu uwag i wniosków z kół matematyków pozakrakowskich możnaby na specjalnym Walnym Zebraniu nowy statut uchwalić. – P. Leja odczytuje przytem swój projekt zasad ogólnych na jakich ma być nowy statut oparty. Są one następujące: Siedziba towarzystwa jest stała i jest nią Kraków. Członkowie zwyczajni dzielą się na miejscowych i zamiejscowych, przyczem ci ostatni mogą tworzyć osobne oddziały, np. „Warszowski oddział pol. tow. matematycznego” itp. o czym zawiadamiają Zarząd Towarzystwa w Krakowie. Wydział każdego oddziału ma prawo przyjmować nowych członków, przyczem część swych dochodów przeznacza na ogólne cele towarzystwa jak np. konta wydawnictw.

Członkowie Zarządu towarzystwa muszą być wybierani z pośród członków krakowskich, z wyjątkiem prezesa lub jego zastępcy, z których jeden może być wybrany z członków pozamiejscowych. W wyborze zarządu towarzystwa mogą uczestniczyć członkowie zamiejscowi, nieobecni na Walnym Zebraniu, przez przysłanie swego głosu w zamkniętym liście.

Nad tymi zasadami rozwinęła się dłuższa dyskusja w której wyrażono opinię, że można zasadami tymi kierować się przy układaniu nowego statutu.

Zbliża się koniec pierwszego okresu istnienia Towarzystwa. Oto

Protokół Nadzwyczajnego Walnego zebrania

odbytego w dniu 22 grudnia 1920 r.

Obecni prof. Sleszyński, p. Dr Hoborski, p. Dr Rosenblatt, p. Dr Wilkosz, p. Irena Wilkoszowa, p. Dr Banach, p. Nikodym, p. Ziobrowski, p. Fijoł, Dr Leja. Przewodnictwo objął p. dr Hoborski; na porządku dziennym odczytał projekt statutu i propozycję jakie wnieśli członkowie drogą listowną. Po dłuższej dyskusji projekt przyjęto i polecono nowy statut i regulamin oddać do druku. Przewodniczący podniósł że wobec zmiany statutu należałoby wybrać w miejsce dotychczasowego nowy Zarząd towarzystwa. Na wniosek p. Nikodyma uchwalono pozostawić Zarząd dotychczasowy do końca okresu administracyjnego tj. do maja 1921 r. – Na tem Walne Zebranie zamknięto.

Pierwsze według nowego Statutu Sprawozdawcze Walne Zebranie odbyło się w Krakowie 4. czerwca 1921 r. przy udziale 10 członków miejscowych. Poza tym 16 członków nadesłało drogą listowną swoje głosy w wyborze nowego zarządu. Nowym prezesem PTM wybrano profesora Politechniki Warszawskiej, Dra K. Żorawskiego, pierwszym zastępcą prezesa został prof. S. Zaremba (z Krakowa), zaś drugim – profesor Uniwersytetu w Poznaniu, Dr Z. Krygowski. Ponieważ prof. Żorawski, nieobecny na Zebraniu, godności Prezesa nie przyjął, na ponownym Walnym Zebraniu wybrano Dra Wiktora Staniewiczza, profesora Uniwersytetu w Wilnie. –

Literatura

- [1] Iwiński, T., *Ponad pół wieku działalności matematyków polskich. Zarys historii Polskiego Towarzystwa Matematycznego 1919-1973*, PWN, Warszawa 1973.
- [2] Kuratowski, K., *Przemówienie wygłoszone dnia 3 września 1969 r. na inauguracji Jubileuszu PTM*, Wiadom. Mat. 12(1970), str. 208-214.
- [3] Kuratowski, K., *Pół wieku matematyki polskiej 1920-1970. Wspomnienia i refleksje*. Wiedza Pow., Warszawa 1973, str. 59-65.
- [4] Leja, F., *Dawniej było inaczej*, odbitka maszynopisu na prawach rękopisu, Biblioteka Koła Matematyków Studentów UJ.
- [5] Leja, F., *Powstanie Polskiego Towarzystwa Matematycznego*, Wiadom. Mat. 12(1969), str. 3-8.
- [6] Sikorski, R., *Przemówienie wygłoszone dnia 3 września 1969 r. na inauguracji Jubileuszu PTM*, Wiadom. Mat. 12(1970), str. 214-225.
- [7] *Towarzystwo Matematyczne w Krakowie. Protokoły Walnych Zebrań i Posiedzeń Zwyczajnych do 2.III.1986 r.* (oryginalna księga protokołów w posiadaniu Zarządu Oddziału Krakowskiego PTM).